

Vojenská (r)evoluce; **Portugalské** a
Nizozemské impérium obchodních
stanic, **Španělské** teritoriální
impérium

Evropa ve světové ekonomice 2022

Vojenská revoluce

- Evropa - **fragmentovaný region** – vzájemné konflikty (Japonsko, Indie);
- **Žoldnéřské** armády vs. **feudální jízda** (étos);
- Odražení **vnějších nepřátel** (inovace a kopírování);
- Luk (Crécy 1346), **střelné zbraně** (kapitál), **střelný prach** (děla), **opevnění**, taktika, logistika, **důstojnický** sbor a výcvik;
- Pokles počtu politických jednotek – **centralizace**, bezpečnostní dilema (fiskální nároky); zdroje prostředků:
 - **Zdanění** (přetížení, subsistence-rebelie);
 - **Kořistění** (vyčerpání; Fidalgo);
 - **Obchod** (vnitřní – **úvěr**), mezinárodní (boj o **renty**), pobídky pro inovace, **monopoly** (nástroj politického boje – uvnitř i navenek);

1. 55BC 2. 15AD 3. 100AD 4. 200AD 5. 290AD 6. 400AD

Military evolution

Chinese army Tang dynasty 9-10th century;
Qing army 1840s

Chainmail knight armor 12th.; English longbowman (Crécy 1346); Dutch musketeer 1600; Italian plate armor 1450;

Citadel of Jaca (Aragonese Pyrenees, Spain, Philip II, late 16th.)

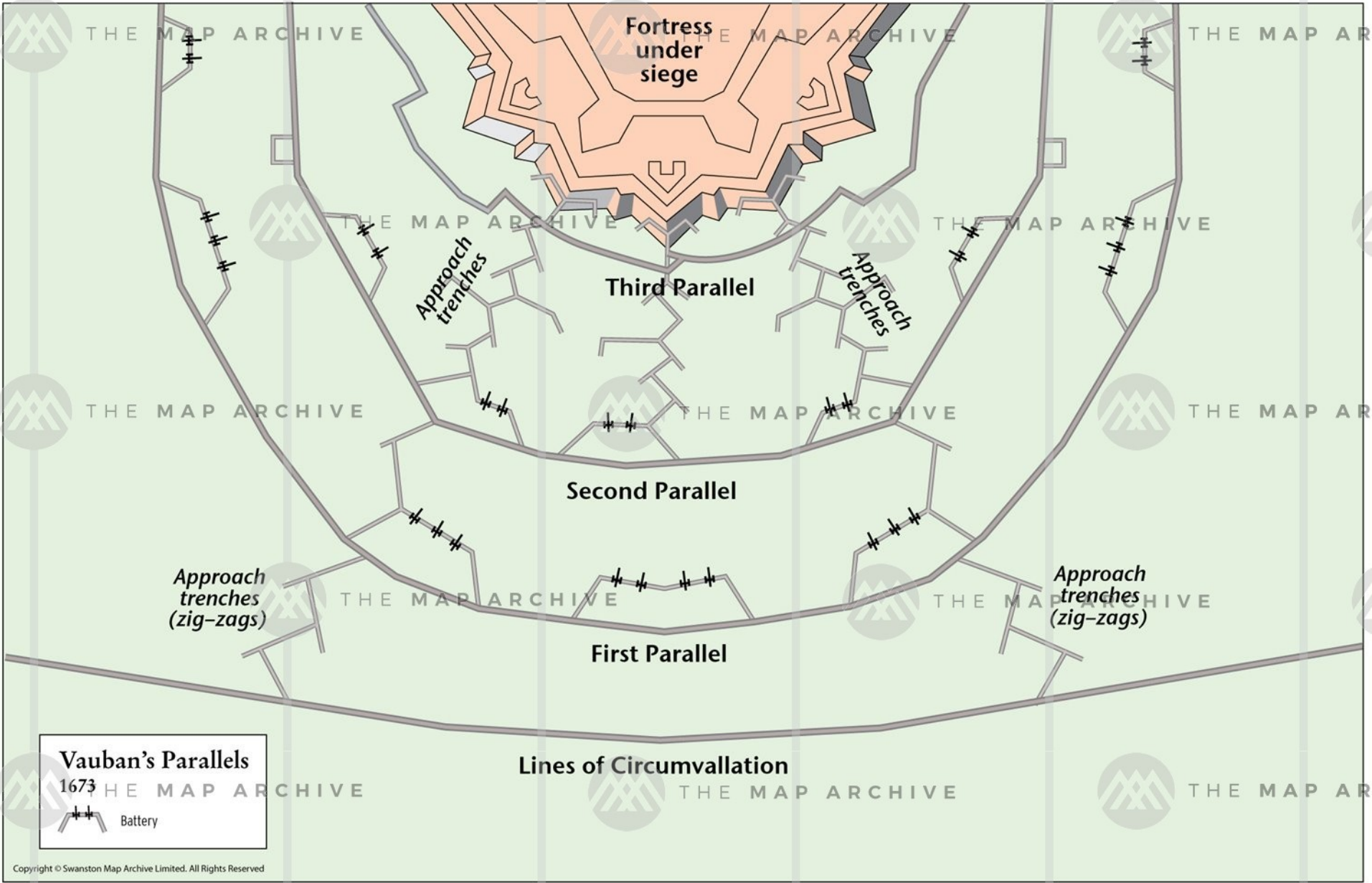

Terezín, Josef II 1780

1742

Vauban's Parallels

1673

 Battery

Portugalská expanze

- Alfons (král, 1139-1186) dobyl s křižáky **Lisabon** na Maurech (1147);
- **Reconquista** skončila 1249 dobytím Algarve (dnešní hranice Portugalska);
- **Jindřich Mořeplavec** (až 1460);
- **Nájezdy** na muslimskou Afriku (zlato a otroci);

- Dobytí **Ceuty 1415**, Madeiry 1419, Azor 1427;
 - Obchod s **cukrem** (Madeira, Sao Tomé);
 - Monopolní právo na obchod s africkými **otroky** od papeže;
- 1469 – Fernão Gomes – na 5 let monopol na obchod s Afrikou – 300 mil na jih ročně: Pobřeží slonoviny, Zlaté (Ghana) a Otroků (Togo);
- Princ Jan (král **Jan II.** 1481-95) potřeboval k potlačení šlechty dodatečné příjmy:
 - **Strategie** – obejít Benátky a mameluky, prorazit monopol s **kořením**;
 - 1487: Pero da Covilhã and Afonso de Paiva po souši pronikli přes Egypt do Indie aby prozkoumali obchod s kořením;
 - Bartolomeo **Diaz** 1488 dosáhl **Mysu**;
- **Da Gama** měl úsilí prpojit - přistál v **Calicutu**, Malabar (Indie) 1498;
 - Muslimská obchodní komunita/hindský obchodní stát (nízká cla, infrastruktura, svoboda podnikání), dostupné veškeré zboží; agrese a návrat;
 - Druhá Armada (13 lodí) – Cabral 1500-1501; odmítnutí výhradních práv na obchod s kořením -> válka s Kalikutem a aliance s Kochin;
 - Třetí (komerce) a čtvrtá Armada (da Gama, 20 lodí) – **trestná výprava**... mimořádná brutalita;

L I S B O N A .

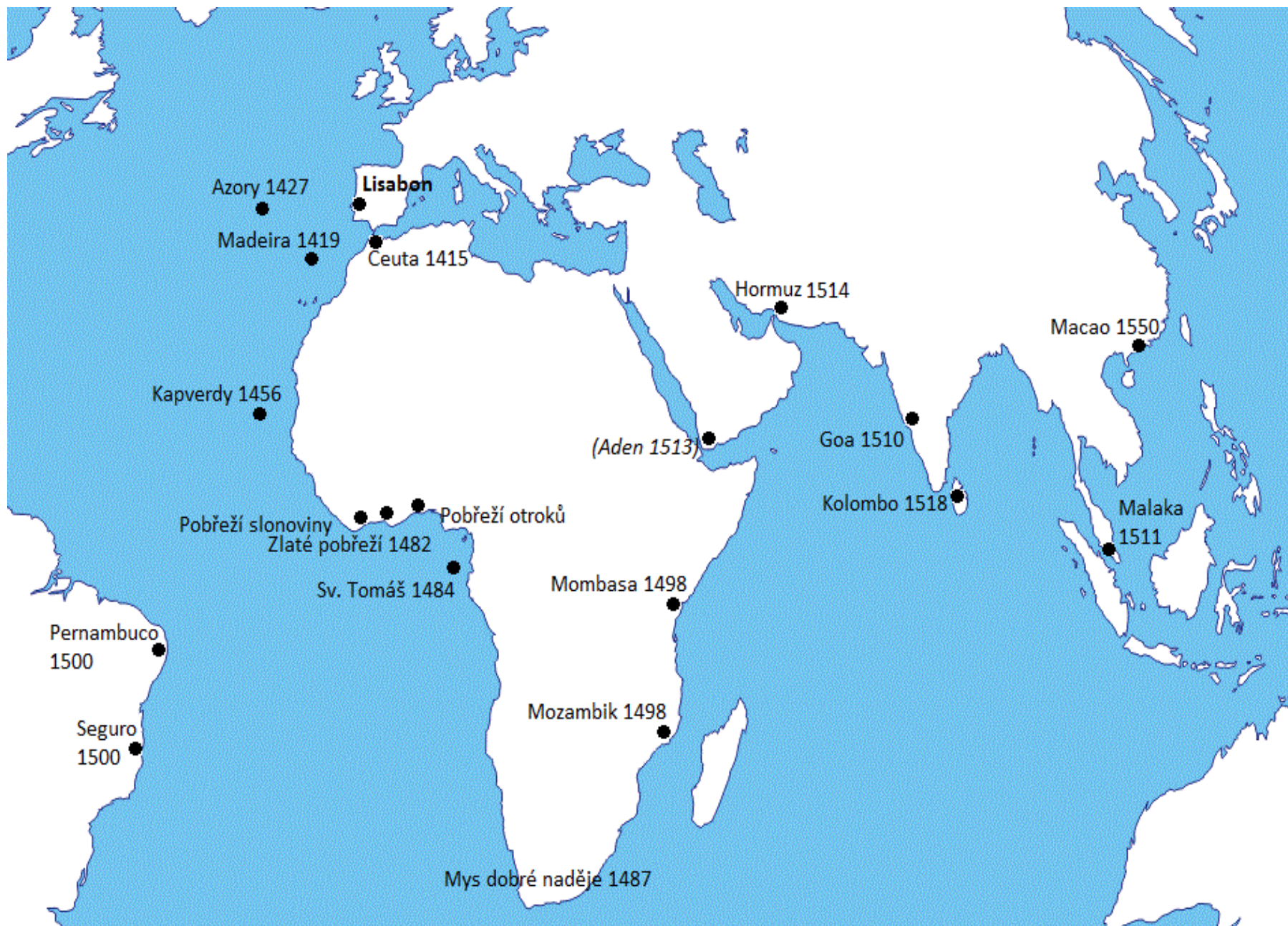

OLISIPO, SIVE UT PERVE-
TVSTA LAPIDVM INSCRIP-
TIONES HABENT, VLYSIPPO,
VVLGO LISBONA FLORENTIS-
SIMVM PORTVGALLIAE EMPORIV.

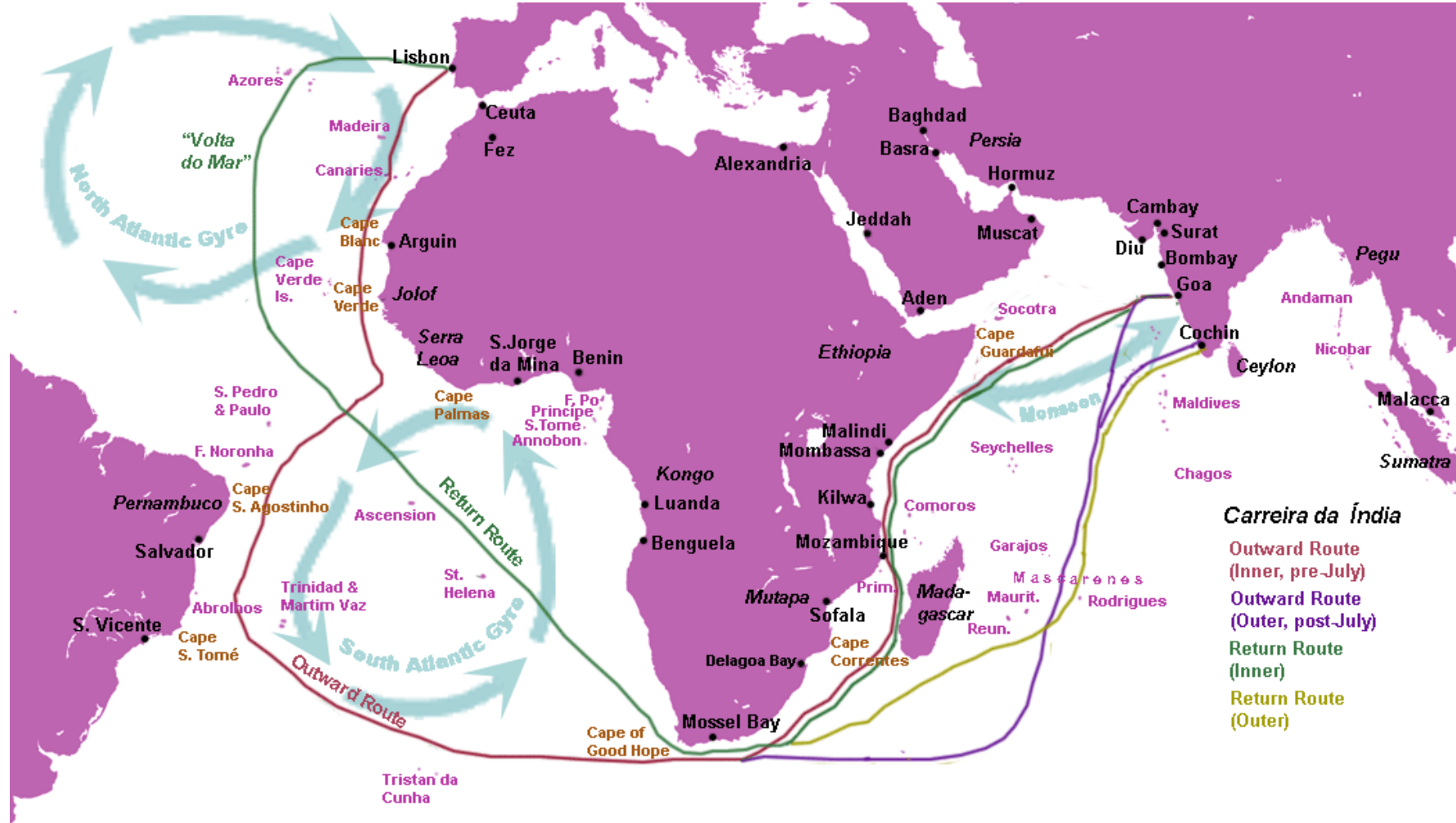
Diaz 1488 (Boa Esperanza)

Indie

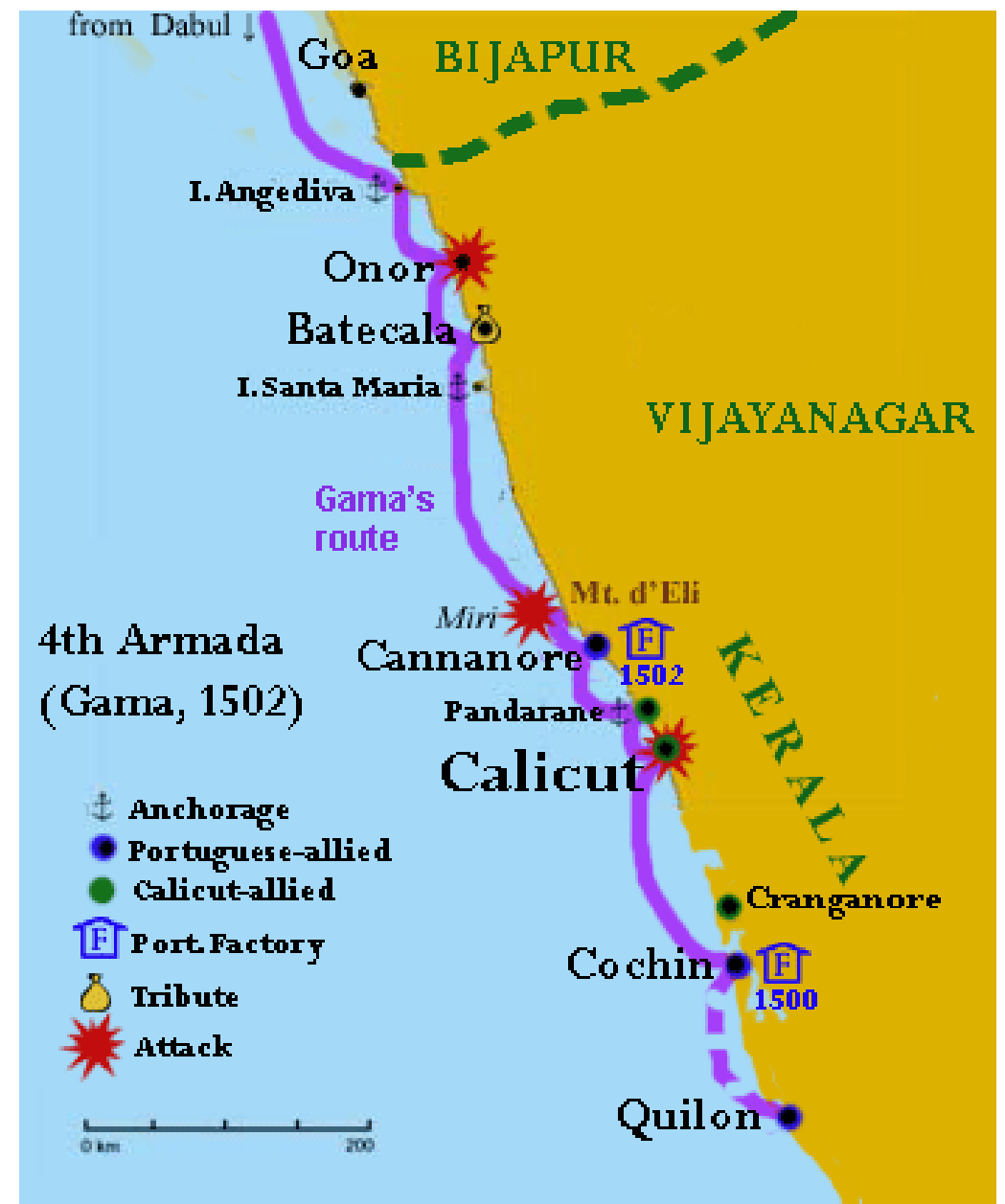
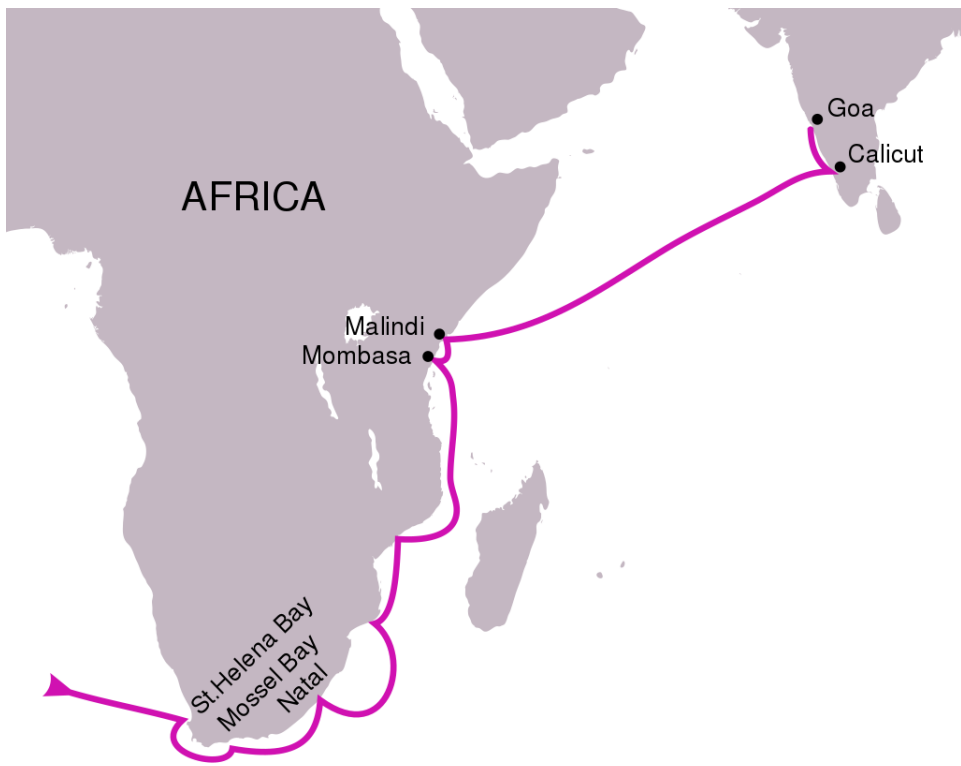
- přechod... – rozpad turkického **sultanátu** otrokářů z **Dillí**, slabší Afghánské dynastie;
- 1526 vítězství Baburů – zakladatelé **Mughálské dynastie**;
- Střední a jižní Indie – soupeření Vidžajanagar (hindu) s Bahmanským sultanátem (muslimové) – odtržené od Dillí;
- Sever – bohatý sultanát **Gudžarát** (bavlna, Cambay);
- Východ – **Bengálsko** (muslimské);
- Mughalové oslabují v první polovině 18. století – pak nejsilnější **Marátská říše**, nakonec poražena Angličany;
- Intenzivní **obchod**:
 - Malabar – islámský svět (Ormuz, Aden), koně a koberce, sloni ze Srí lanky; otroci a zlato z Afriky;
 - Z východu porcelán a hedvábí z Číny a koření z JVA; vývoz na východ - bavlněné látky;
 - Městské obchodní státy na pobřeží (cla a poplatky jediný příjem, svoboda moří);

Growth of the Mughal Empire, 1526–1707

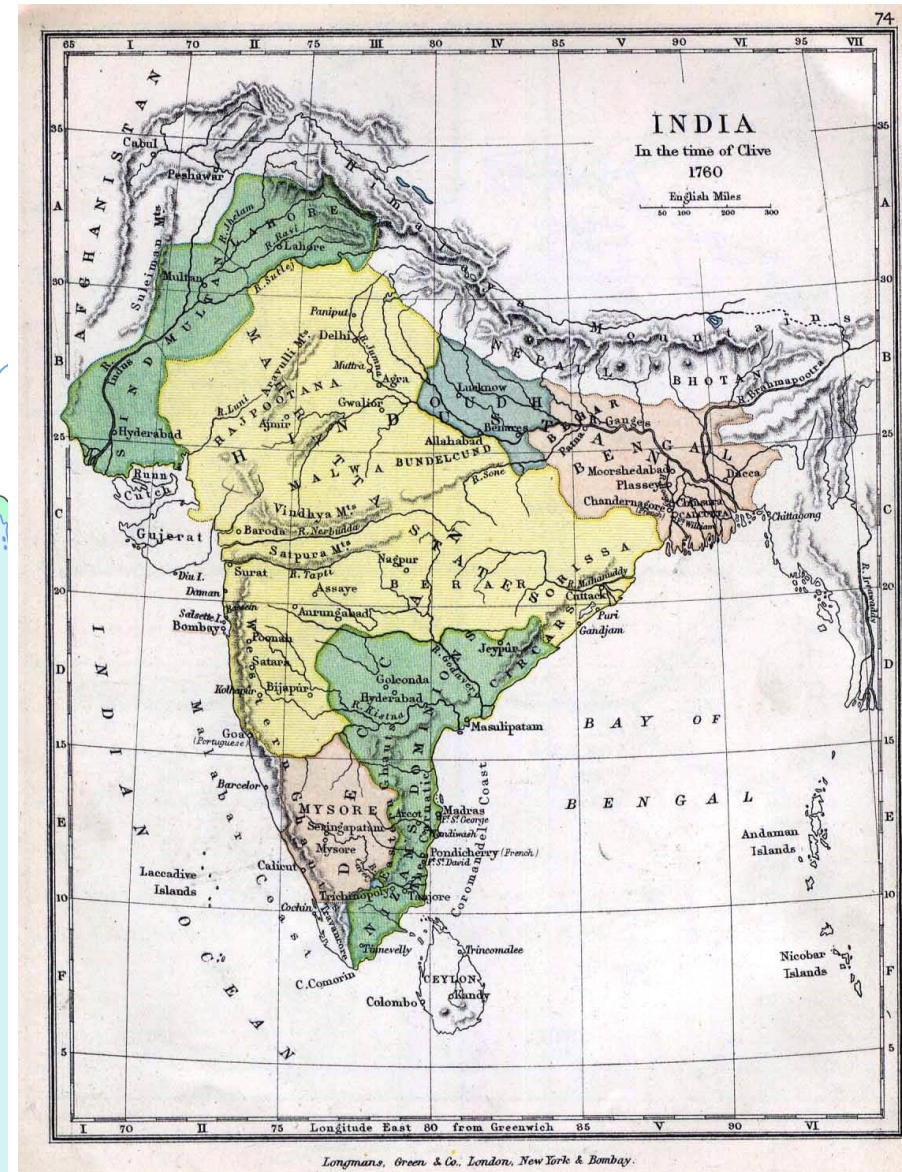
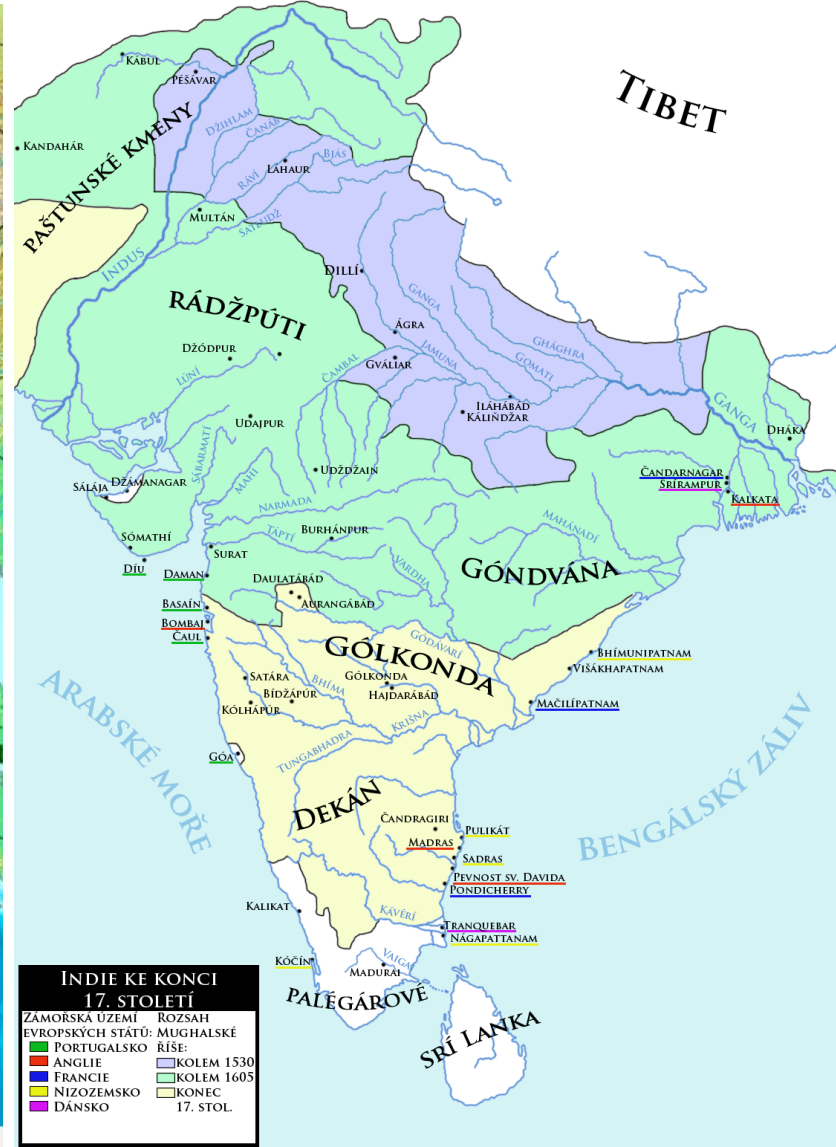
Vasco da Gama in Calicut, granted audience by the Zamorin of Calicut, May 1498.

- July 1497 da Gama fleet of four ships with a crew of 170 men. App. 55 returned, and two ships were lost.
- On the outgoing journey, da Gama's fleet crossed the Indian Ocean in only 23 days; on the return trip, sailing against the wind, it took 132 days.

- The fleet arrived in **Kappadu** near Kozhikode (**Calicut**), in **Malabar Coast** (present day **Kerala** state of India), on 20 May 1498.
- The King of Calicut, the **Samudiri** (Zamorin) returned to Calicut on hearing the news of the foreign fleet's arrival. The navigator was received with traditional hospitality, but an interview with the Zamorin failed to produce any concrete results.
- When local authorities asked da Gama's fleet, "**What brought you hither?**", they replied that they had come "in search of **Christians** and **spices**.,,"
- The **presents** that da Gama sent to the Zamorin – four cloaks of scarlet cloth, six hats, four branches of corals, twelve *almasares*, a box with seven brass vessels, a chest of sugar, two barrels of oil and a cask of honey – were trivial, and failed to impress.
- While Zamorin's officials wondered at why there was **no gold or silver**, the **Muslim merchants** who considered da Gama their **rival** suggested that he is only an ordinary pirate and not a royal ambassador.
- Vasco da Gama's request for **permission to leave a factor behind him** in charge of the merchandise he could not sell was turned down by the **King**, who **insisted** that da **Gama pay customs duty** – preferably in gold – **like any other trader**. Da Gama carried a few Nairs and sixteen fishermen (mukkuva) off with him by force.

- The **Second India Armada**, launched in **1500** under the command of **Pedro Álvares Cabral** with the mission of making a treaty with the **Zamorin** of Calicut and setting up a Portuguese **factory** in the city.
- Cabral entered into a **conflict** with the **local Arab merchant guilds**, with the result that the Portuguese **factory** was **overrun** in a riot. Cabral blamed the Zamorin for the incident and **bombarded** the **city**. Thus **war** broke out between Portugal and Calicut.
- Gama's **4th India Armada** - aim of taking **revenge** upon the Zamorin and **force** him to **submit** to **Portuguese terms**. The **heavily armed** fleet of fifteen ships and eight hundred men left Lisbon on 12 February **1502**.
- intercepted a ship of **Muslim pilgrims** at Madayi travelling from Calicut to **Mecca**. da Gama looted the ship with over 400 pilgrims - **burned** them to death.
- **Zamorin** expressed **willingness** to sign a new treaty but da **Gama** made a **call** to the Hindu king to **expel all Muslims** from Calicut before beginning negotiations, which was turned down.
- **Zamorin**, sent the high **priest** Talappana Namboothiri for talks. Da Gama ordered the priests' **lips and ears** to be cut off and after sewing a pair of dog's ears to his head, sent him away. The Portuguese fleet then **bombarded** the unfortified city for nearly two days from the sea, severely damaging it. He also captured several **rice vessels** and cut off the crew's hands, ears and noses, dispatching them with a note to the Zamorin, in which Gama declared that he would be open to **friendly relations** once the Zamorin had **paid** for the items plundered from the feitoria as well as the gunpowder and cannonballs.
- The violent treatment brought **trade** along the **Malabar Coast** of India, upon which **Calicut depended**, to a **standstill**. The **Zamorin** ventured to dispatch a **fleet** of strong warships to challenge da Gama's armada, but which Portuguese managed to embarase Zamorin and his vassals in **Calicut harbor 1503** (Gama and Sodré 10+6 vs. Arab privateers hired by Zamorin) and **Battle of Cochin 1504** (130 Portuguese, 3 ships + locals vs. 84 000 army of Zamorin).
- The 4th armada **left** India in early **1503**. Da Gama left behind a small squadron of caravels under the command of his uncle, Vicente **Sodré**, to **patrol** the Indian **coast**, to continue **harassing Calicut shipping**, and to **protect** the **Portuguese factories** at **Cochin** and **Cannanore**.

Estado da India

- Návrat Gamy – právo **monopolizovat plavbu** a **obchod** ve východních mořích;
 - muslimské lodě – **nepřátelé**; **licence** – poplatek a povinnost proclít v POR přístavu;
- Základem ambiciózní a agresivní strategie **sít pevností (TPE)**:
 - **Malaka** (klíčový strategický bod 1511, *T. Pirés*);
 - **Hormuz** (PG, 1514) a **Aden** (RS, 1513 neúspěch), **Goa** (1510);
 - Omezené **prostředky** (1,25mil. obyv.; 10k v Asii, 300 lodí), logistické problémy, nemožnost zdanění (**mořské impérium** vs. vnitrozemní říše); patrimoniální systém - vyčerpání kořisti, aristokracie (**Fidalgo**);
 - Převaha ve **vojenské síle** (lodní děla);
- **Nejednotnost** soupeřů, nemožnost konfrontovat **říše** (Čína 1520, Macao 1550);
- **Kompromis** – muslimští obchodníci platí za ochranu, Portugalci se účastní obchodu v **partnerství** s muslimy a hindy (**konflikt zájmu** – na vlastní účet, klientelismus a korupce, *soudce v Goa*);
- **Alternativní** (muslimská) cesta – **Aden, Aceh, Bantam**;
- POR **nedokázali** obchodní toky **ovládnout** (Evropa 25% pepře a 7% hřebíčku 1600), většina obchodu **stále Asie-Asie**; Evropa soupeří mezi sebou o **marže** nad asijskou cenu; nejde o transfer bohatství z Asie do Evropy...;
- POR **impérium** především **zkomplikovalo** pozici **Benátek** a **Islámského zprostředkování...**
 - To do míry do které bylo schopno zásobovat Evropu cestou kolem Mysu (konkurence NED a ENG);

Despair not, spare your enemies not, for God is with us

Afonso de Albuquerque, governor of Portuguese Indies (1509-1515), conquered Goa, Diu, Hormuz and Malaka

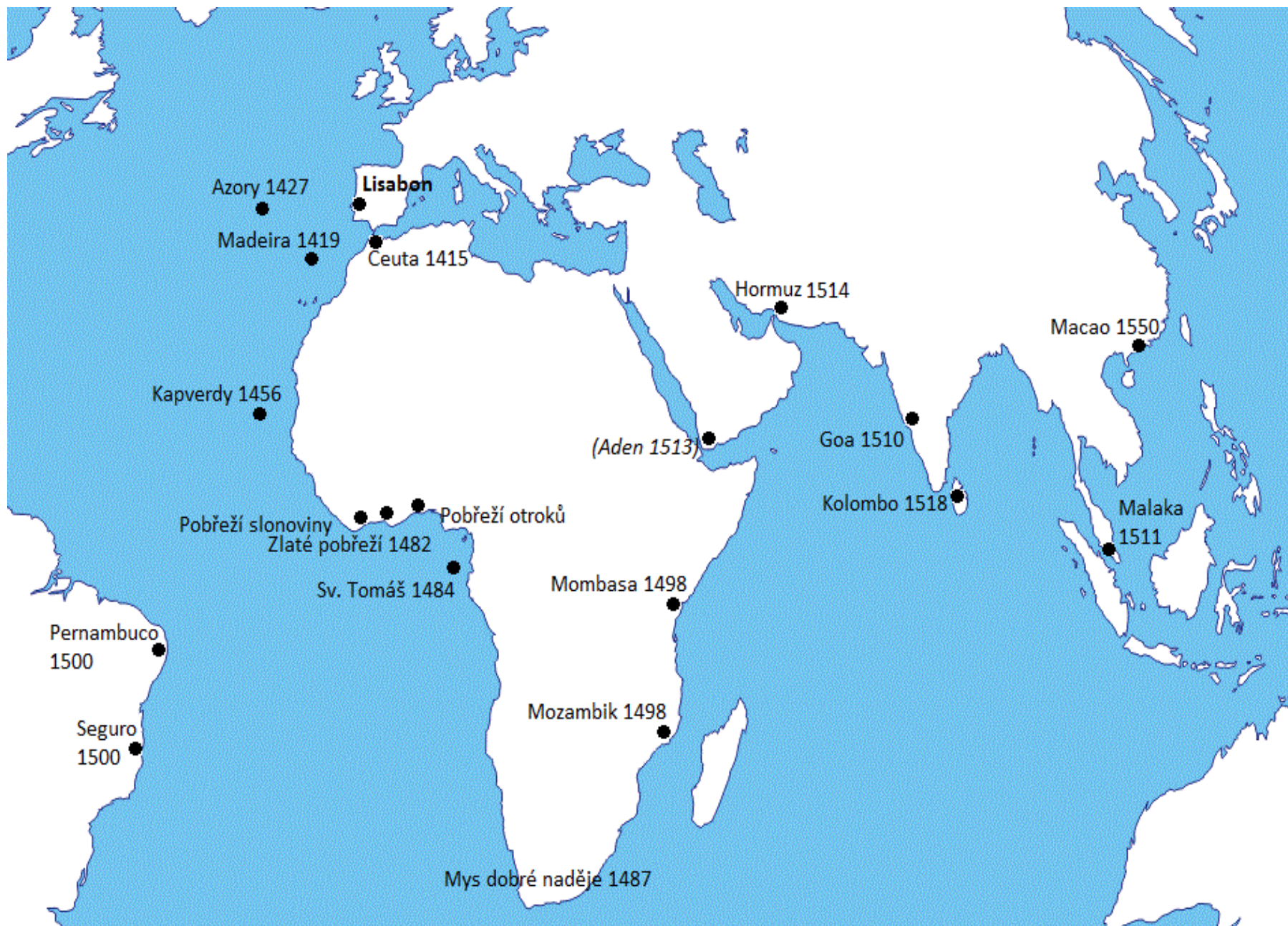
Jan Pieterszoon Coen 1618-1629 officer of the Dutch East India Company (VOC) Governor-General of the Dutch East Indies, founder of Batavia, conqueror of Molucas.

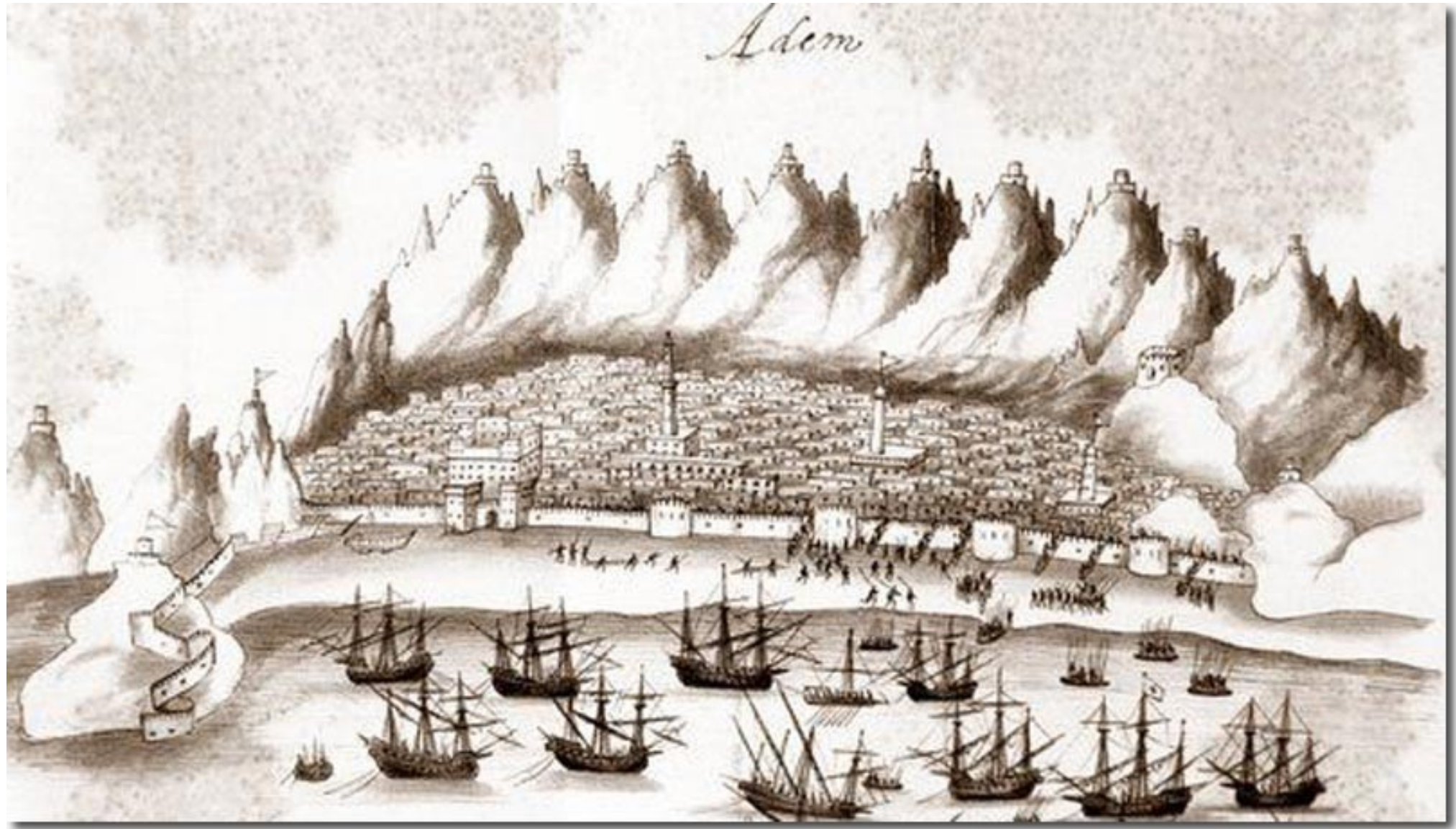
Robert Clive, 1744-1760, first British Governor of the Bengal Presidency. Victor from Plassey.

Siege of Aden 1513

Aden was an independent city-state whose strategic location allowed it to control the entrance of the [Red Sea](#).

Aden finally fell in 1538 to [Suleiman Pasha](#), the commander of a large [Ottoman fleet](#). Under Ottoman control, Aden was valued primarily as a barrier to European penetration of the holy cities rather than as an entrepôt for trade.

THE CAPTURE OF ADEN, JANUARY, 1839. "THE BRITISH SQUADRON PREPARING FOR ACTION."
FROM THE ORIGINAL PAINTING BY CAPT. RUNDLE, R.N.

Aden 1932 (British)

The **Aden Emergency 1963-67** - an armed insurgency by National Liberation Front and **Front for the Liberation of Occupied South Yemen** against the Federation of South Arabia, a protectorate of the United Kingdom, which now forms part of Yemen.

1967 Egypt-Israel war

USS Cole bombing 2000

Yemen civil war 2015

Španělské impérium v Americe

- **Kastilie** – vnitrozemní stát (obchod s vlnou, **reconquista**, Hidalgos); **Aragonie** SZM mocnost; 1492 – spojení a dobytí **Granady**;
- SZM stále dominují italské státy → dobytí **Kanárských o.** a nájezdy na **Afriku**;
- 1492 Kolumbus (**Karibik**), 1513 Balboa (**Pacifik**); 1521 Cortez dobyl Tenochtitlán → **Nové Španělsko** (Mexiko); 1532 Pizarro dobyl Cuzco → **Nová Kastilie** (Peru);
 - **Aztékové**: vyspělá zemědělská civilizace s několika velkými městy (cca 11mil.); vládnoucí náboženská a vojenská aristokracie – masa ovládaných zemědělců prostřednictvím lokálních vládců v jednotlivých (městských) státech – nebyla plně integrovaná (dobyetí 1427);
 - **Inkové** – obrovská, multietnická, málo soudržná říše vzniklá dobytím; tribut pastevecké a zemědělské populace (20mil.);
 - *Příklad: Solís 1516 La Plata; **Buenos Aires** (Mendoza) 1536-47; Asunción (Guaraní) – BA 1580;*
- **Strategie**: zajištění vládců, převzetí nucené práce, **encomienda** (křest za práci);
- Karibské **ostrovy** – čisté kořistění (populace vybita); posouvání hranice plundrování; dobytek na pevnině a **cukr** na ostrovech;

La expansión de la Corona de Aragón por el Mediterráneo (siglos XIII-XV)

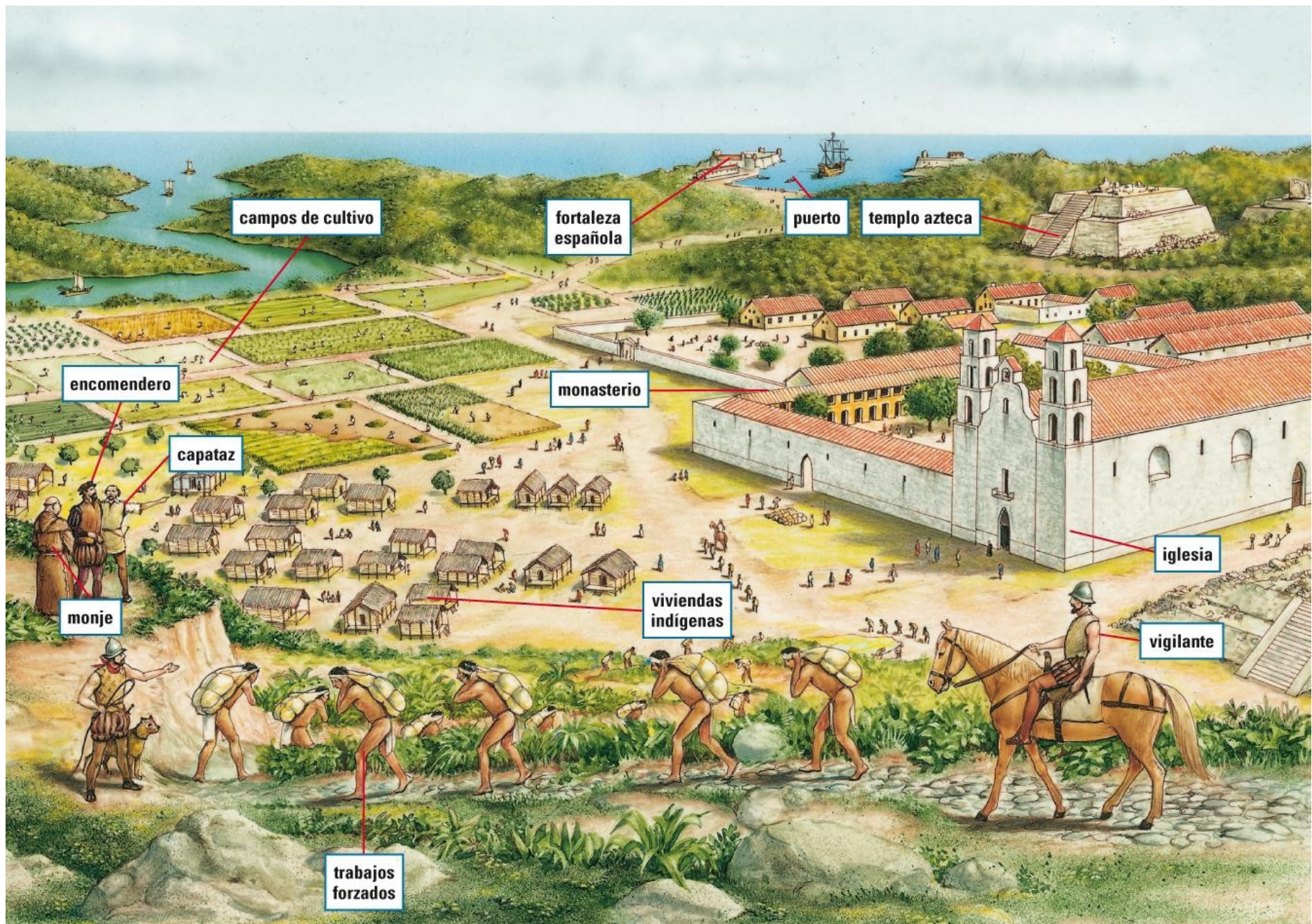
Mexico Valley

c. 1519

- Brackish Water
- Fresh Water
- Marshes
- Chinampas
- Causeway

Španělská a portugalská Amerika

- **Kolumbovská výměna** – koně, krávy, ovce, prasata, bavlna, pšenice, káva, banány, třtina X kukuřice, brambory, buráky, rajčata, okurky, kakao;
- **Kovy** – kořist **zlata**, od 1540 **stříbro** v Mexiku a Bolívii (Potosí 160tis.); stříbrná flotila;
- **Regulace** exportů a importů – licencuje Sevillská gilda **Consulado** (infrastruktura a regulace počtu lodí, výběr daní a poplatků - *quinto*);
- **Nový svět** se konsoliduje v 17st. (imigrace za 16. a 17st. 700tis. lidí); kůže, cukr, košenila;
- **Portugalci**: 1500 Cabral (Porto Seguro) – **Brazílie**, model atlantických ostrovů, cukr a otroci; (Pernambuco) – pokles v 18st. (konkurence FRA a GB Karibiku), oživení zlato a diamanty;
- **Nizozemské** ovládnutí Pernambuca a Brazílie 1630-1654; jen částečně úspěšné a prodělečné...

Consulado de mercaderes 1543 (Filip II.)

Cerro Rico and the Imperial Municipality of Potosí (1758), by Gaspar Miguel de Berrío

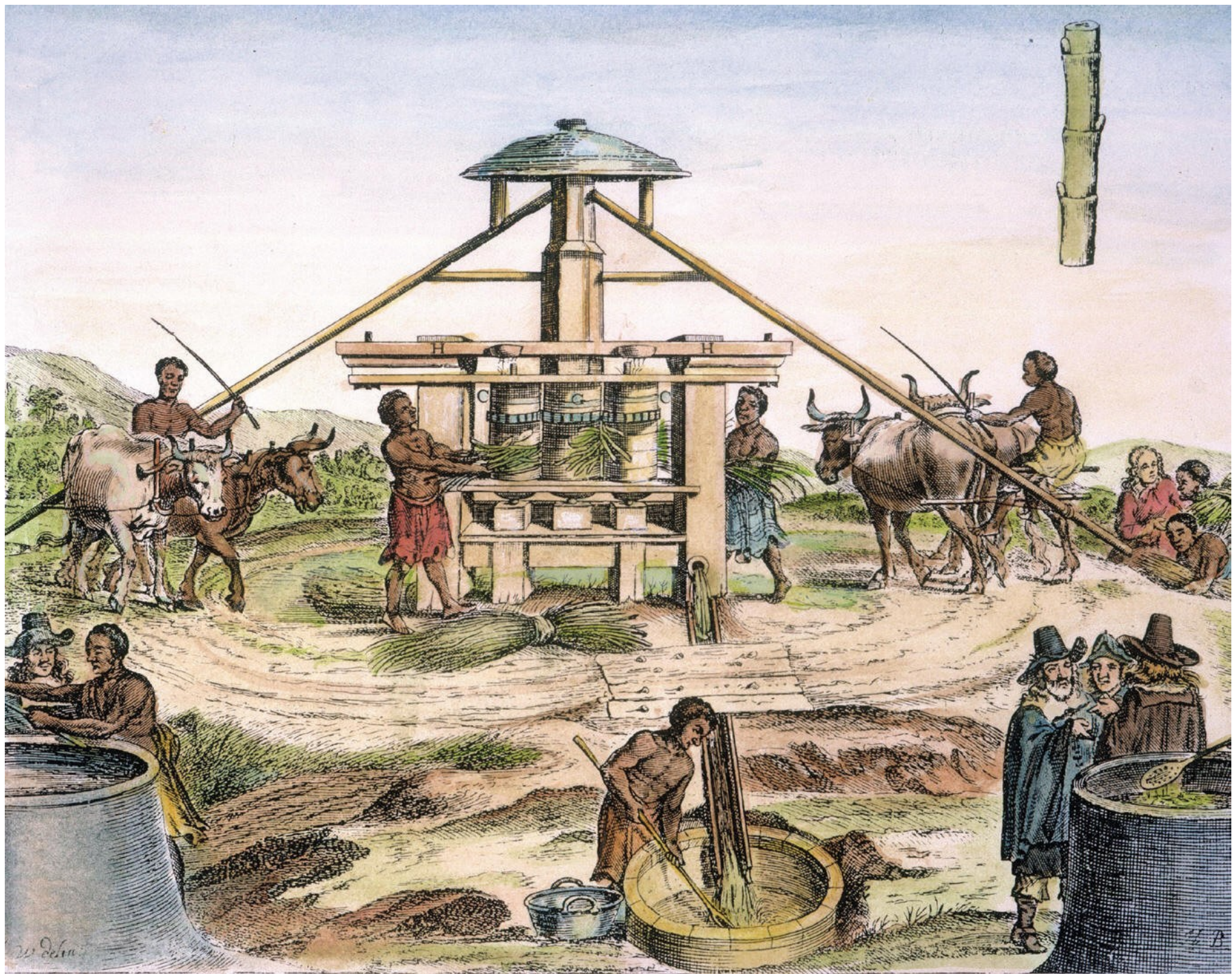
The great red Cerro Rico or 'Rich Hill' towered over the city of Potosí. It had been mined since 1545 (peak 1575-1635) by drafted armies of native Andean men.

Serra Pelada,
Brazil 1986

Drahé kovy přepravené z Amerik do Evropy (t)

	Zlato	Stříbro
1500–1600	150	7 500
1600–1700	158	26 168
1700–1800	1 400	39 157
Celkem (1500–1800)	1 708	72 825

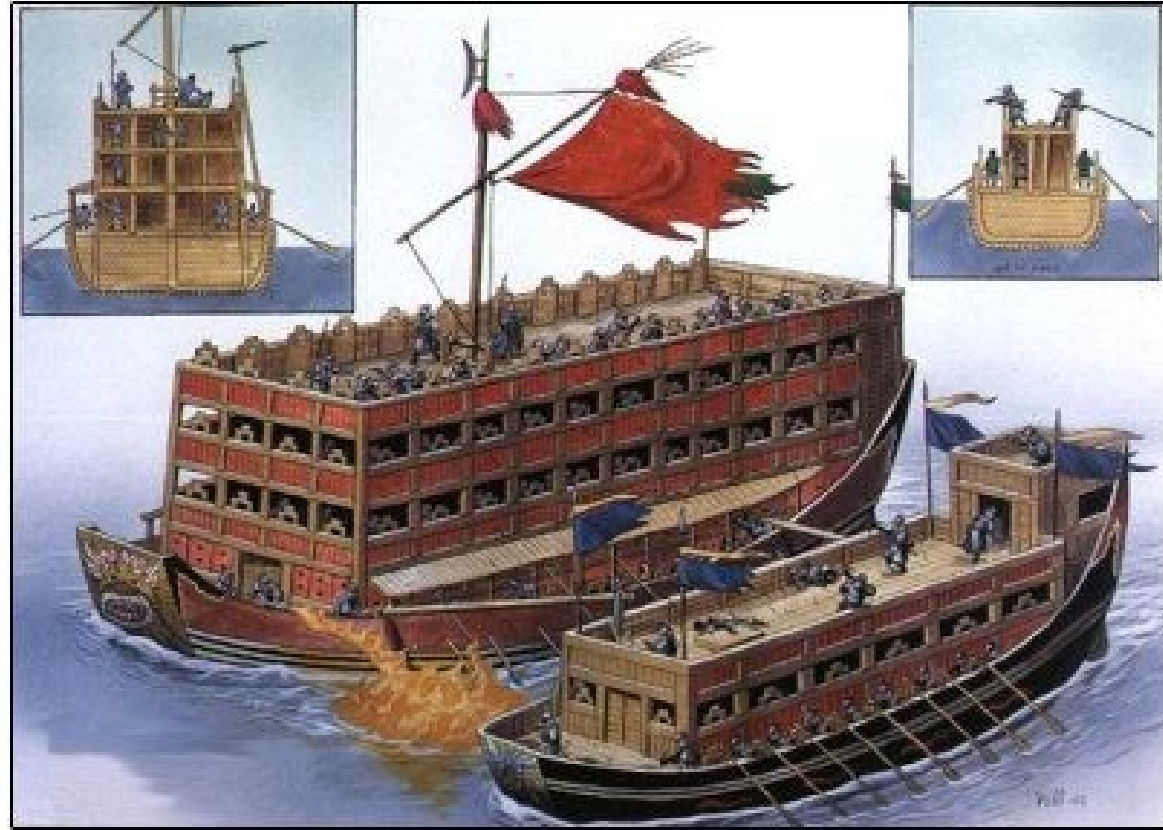

Ming Čína (1368-1644)

- Vůdce **rebelie** Jüan-čang (dobyhl Nanking, 1363 bitva na jezeru Pcho-jang-chu), zničil sídlo Jüan v Dadu (Peking); jako císař **Chung-wu** (1368-1398) obnovil infrastrukturu, závlahy, kanál, Žed'; sestavil nový konfuciánský kodex;
- 1380 popravil kancléře a **koncentroval moc**; kontrola zemědělství (soběstačné komuny a omezení pohybu) a hospodářství (omezení obchodu);
- Syn vládl jako **Jung-le** (1402-1424), hl.město **Peking** (1403); obrovské tributární **námořní výpravy** (**Zheng-He**, 1405-1433, 317 lodí); **konfuciánský svět** (podřízené státy platí tribut výměnou za uznání svrchovanosti a ochranu);
- Změna politiky – **omezení obchodu**, 1500 a 1525 likvidace obchodní flotily (2tis. lodí) (1851);
- **Cizinci**: obchodníci jen výjimečně – tolerance POR v Kantonu (**Makao**: regulace- potraviny, zákaz vpuštění cizinců); zprostředkování **Čínsko - Japonského** obchodu (kvalitní hedvábí za stříbro);
- Technologicky **vyspělá země**: mechanizovaná textilní produkce (voda), produkce železa i koks – **regresy**;
- Odpor proti integraci trhů, problematická majetková práva, **intervence státu** (*Landes*) – malá motivace k investicím a inovacím; monopoly (sůl, železo, čaj, IT); ženy mimo ekonomiku;
- Správa (**konfuciánská**) – kompletní **kontrola státu** (vzdělání-testy, písmo, bydlení, barvy, oblékání) – *sluhové oči a uši*; **neměnnost** a **tradice**, horlivost úředníků;
- **Konec Ming** – ztráta Pekingu 1644 (rebelie) – oslabená říše dobyta **Mandžui** (1662 jih) až do 1913;

Dynastie	Období
Čchin	221-206 BC
Chan	206 BC – 220 AD
Wej (Toba)	386–534
Suej	581–618
Tchang	618–907
Sung	960–1279
Jüan (monglolská)	1271–1368
Ming	1368–1644
Čching (mandžuská)	1644–1911

	Počet lodí	Personál	Destinace
1405–1407	62	27 000	Kalikut, Jáva, Sumatra
1407–1409	-	-	Kalikut, Siam, Jáva, Sumatra
1409–1411	48	30 000	Malaka, Sumatra
1413–1415	63	29 000	Hormuz, Maledivy, Bengálsko, Čampa (Vietnam), Jáva, Sumatra
1417–1419	-	-	Hormuz, Aden, Mogadiš (Somálsko), Malindi (Keňa), Jáva, Ryuku (Japonsko), Brunej
1421–1422	41	-	Aden, východní Afrika, Sumatra
1431–1433	100	27 500	Ceylon, Kalikut, Hormuz, Aden, Malindi, Vietnam, Sumatra, Jáva, Malaka
<i>Kolumbus 1492–1493</i>	3	90	<i>Karibské ostrovy</i>
<i>Da Gama 1497–1498</i>	4	170	<i>Malabarské pobřeží Indie</i>
<i>Magalhães 1519–1522</i>	5	274	<i>Obeplutí země</i>

Nástup Nizozemí

- Křížení obchodních cest (Alpy, Balt):
 - nejrozvinutější západní manuf. a obch. oblasti: **Flandry** (Bruggy, Gent, Antverpy), Valonsko (Lutyche), **Brabant** (Brusel).
- Z Burgundského dědictví **1477 Habsburkům** – ti na španělský trůn; Karel V. vládl z Nizozemí, syn **Filip II.** (1556-1598) zemi opustil a vládl ze Španělska;
 - **povstání** – výše daní a reformace (vlivní kalvinisté);
 - Filip II. – snaha o obnovu kontroly provincie (klíčový zdroj příjmů koruny) a náboženská perzekuce;
 - otevřená **revolta 1567** – k potlačení vyslán vévoda z Alby, poprava vůdců povstání;
- Válka 1568-1618:
 - **Vilém I. Oranžský** – postupně dílčí úspěchy;
 - Španělská vzbouřená armáda vyplenila **Antverpy** – katolíci na jihu podpořili Španěly – **rozdělení**;
 - sedm severních provincií, republika (**Utrechtská unie 1579**), rozsáhlá emigrace z Flander (polovina lidí) + hugenoti z FRA a židé z Pyrenejí;
 - Antverpy a Brabant drasticky zasaženy, **Amsterdam** nové obchodní centrum (růst 4x na 200k);
- Nizozemí – tradice **kupecké oligarchie** a městských států, ale (také) nejproduktivnější **vnitrozemí**:
 - hortikultury, živočišné produkty, mlýny; mezin. dělba práce, dostupný kapitál; sekulární vzdělání;
 - sebevědomý **moderní národ**;

THE NETHERLANDS

THE WARS OF INDEPENDENCE

English Miles
 20 10 0 20 40

REFERENCE

The coloured area represents the Netherlands in the time of Charles V. The light green and the dark green distinguish the United Provinces and the Spanish Netherlands after the former had established their independence. Ecclesiastical territories are coloured purple.

Nizozemí – obchod a průmysl

- Rozvoj **lodářství** a lodní dopravy;
- Obilí z Baltu (Gdaňsk) – „**Mother Trade**“, reexport do ENG a FRA;
- **Lov sledů** v Severním moři, „herring buis“ – průmysl, inovace, specializace – Fluit; Indienman...
- **Textilní průmysl:**
 - roste na úkor Flander – dodávky vlny místo SPA z ENG;
 - vývoz látek na Balt (za obilí) a SZM;
 - do NED luxus z východu a reexport do ENG, FRA a Baltu;
 - výhody NED: levnější **doprava, kapitál, konexe**, přístup k lisabonskému trhu s kořením;
- Novinkou **severní obchod** s RUS – vytlačení ENG z cesty přes **Archangelsk** (kožešiny a kaviár); pod NED tlakem **úpadek Hanzy** (dominantní od 1282 – monopol na Baltu); životně důležité dovozy z **Baltu** – **obilí** a **materiál** na stavbu lodí (dřevo, smola, koudel, lana);

Table 1.2 Rough estimates of the number of mouths fed by 100 people working in agriculture 1500/20–1800

	1500/20	1600	1700	1800
England/Wales	132	143	182	248
Belgium	173	160	192	233
Netherlands	177		219 ^a	277
France	138	145	158	170
Italy	133	143	122	129
Poland	100	101	101	105
Spain	114	130	122	129

Note: ^a1670.

Sources: England/Wales and France: Wrigley (1987,187); for other countries, see Van Zanden (1998a).

Table 1.1 Estimated crop yields and yield ratios for 12 countries in about 1800 (crop yields in hl per ha)

	Crop yields				Yield ratios			
	Wheat	Rye	Barley	Oats	Wheat	Rye	Barley	Oats
England	20.3		29.3	32.5	11.3		12.7	9.0
Ireland	19.9		31.2	32.9				
Netherlands	18.9	15.4	27.7	28.8	11.2	7.5	14.2	11.1
Belgium	19.6	20.8	25.3	25.1	11.5	12.2	14.1	13.2
France								
north	14.4	12.1	14.0	15.4	6.6	5.5	6.9	8.5
south	10.1	9.7	12.3	14.5	6.2	5.5	6.6	7.1
total	12.2	10.8	13.5	15.2	6.4	5.5	6.8	8.2
Italy	6.9	7.6	10.1	9.9	4.1	4.4	5.0	5.2
Spain	7.0	4.0	9.0	9.5	4.5	2.5	7.0	
Germany								
4 dept.	13.7	13.2	20.4	25.8	7.1	7.1	6.7	8.0
total	13.7	12.5	13.5	17.0				
Austria	12.8	12.9	19.2	19.3	4.0	4.0	4.6	5.2
Sweden					6.0	5.9	5.9	5.0
Russia					3.0	3.1	3.1	3.6

Source: Van Zanden (1998a).

Budování impéria v Asii

- Embarga a **blokády** (1585 a 1598) – k získání luxusního zboží východu (pro ENG, FRA, RUS) **kontrola zdroje**; výpravy 1594, 1597, 1601 (65 lodí), snížily cenu pepře v Evropě...; rozhodnutí **získat monopol**;
- 1602 **Východoindická společnost** (VOC a.s.):
 - **21 let** monopol; právo zakládat pevnosti, vést obranou válku a uzavírat smlouvy (Jan Pieterszoon Coen);
 - **plán**: obsadit **strategické pozice** rivalů, participovat na místním obchodě a odsát zisky;
 - cílem **pepř** (kultivace na velkém prostoru), **molucké koření** jen Ambon a Bandas (cenové rozdíly 1:30:100:240);
- Navázání kontaktů s místními vládci a uzavření **exkluzivních smluv**; (vyloučení ENG); 1616 okupace **Moluk**:
 - **Ambon**: převzetí nucené práce, exkluz. hřebíček, kvóta pro rodiny;
 - **Bandas** – autonomní městské státy, 1621 zmasakrování místního obyvatelstva;
 - **Plantážní systém**: rozdělení na oblasti – pracovník VOC nakoupil otroky a produkoval koření, prodával VOC za regulovanou cenu (-> kultivační systém v INDO 19st.);
- Důležité momenty kampaně:
 - sult. **Banten** – využívá střetu VOC s ENG, obsazuje stanici VOC v Jakartě, JP Coen vypaluje Jakartu a zakládá **Batavii** 1619;
 - **Malaka** dobyta 1641;
 - Dobyť **Ceylonu** dokončeno 1656;
- **Vítězství** ve válce se SPA (def.1648) – uvolnění rukou – dobytí POR pevností na Malabaru (kromě Goa);
 - **POR** se přesunují do **Makassaru**; NED požadavek na ukončení obchodu s Molukami -> kampaně 1667 a 1669;
 - **Kontrola produkce** a obchodu s kořením **dokončena** (zvláštní charakter);
- **Bavlněné látky** z Koromadnelu z počátku jen na směnu za koření Moluk; později žádaná komodita v JAP, Persii i Evropě;
 - podíl bavlněných oděvů v prodeji VOC roste z 17% (1650) na **43%** (1700), koření klesá z 58% na 37%;
- Odolali: Ming Čína, Tokugawovo Japonsko (1603-1867, Sakoku 1641) a vnitrozemská Indie;

BANDA.

J. N. P. Verbeek del.

Est. de Jelard

Fort Belgica-Eiland Banda Neira.
Forteresse Belgica-Iste de Banda Neira.

Table 2–20. **Commodity Composition of European Exports from Asia to Europe, 1513–1780**

Portugal (Estado da India — state trading, headquarters Goa)
(per cent by weight)

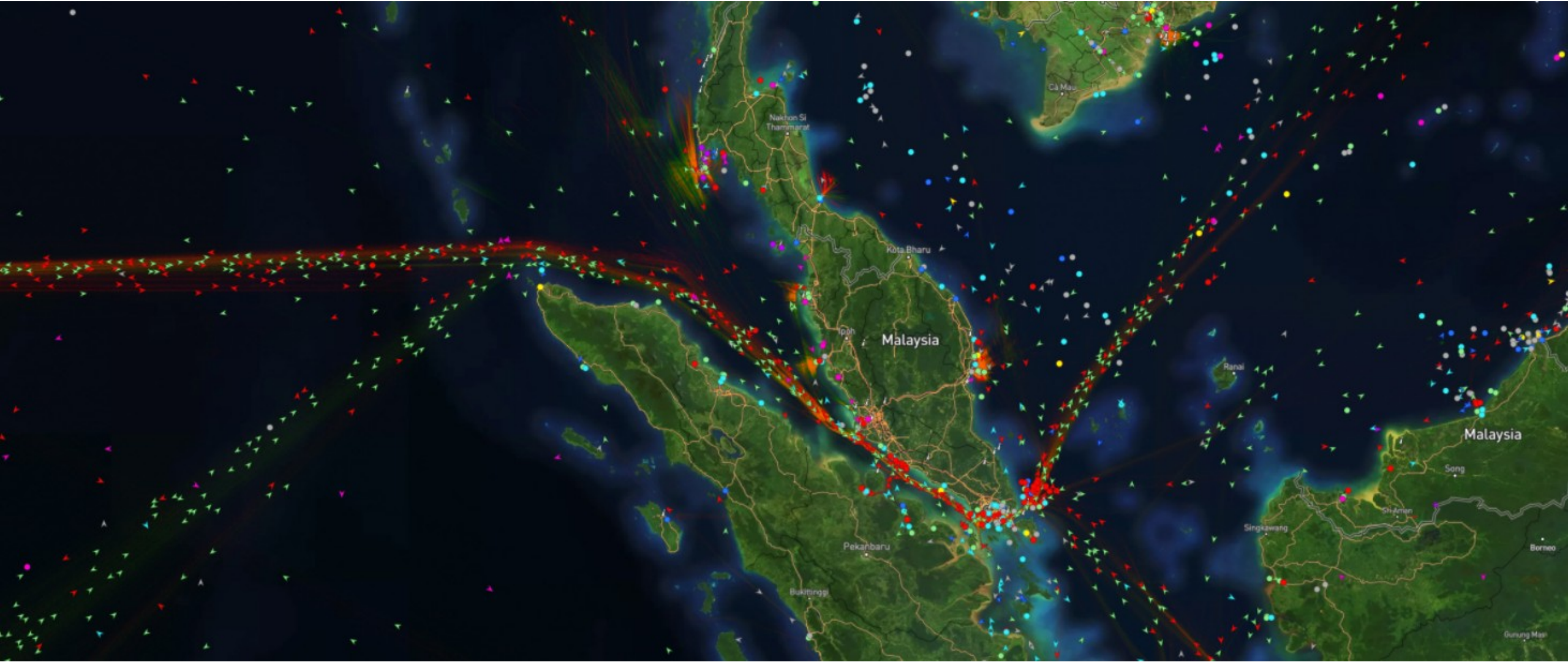
	1513–19	1608–10
Pepper	80.0	69.0
Moluccan Spices	9.0	0.03
Other Spices	9.4	10.9
Textiles	0.2	7.8
Indigo	0.0	7.7
Other	1.4	4.6

Dutch East India Company (VOC corporate monopoly, headquarters Batavia)
(per cent by value)

	1619–21	1778–80
Pepper	56.4	11.0
Other Spices	17.6	24.4
Textiles & Raw Silk	16.1	32.7
Coffee & Tea	0.0	22.9
Other	9.9	9.0

English East India Company (EIC corporate monopoly operating
mainly from Bombay, Calcutta and Madras)
(per cent by value)

	1668–70	1758–60
Pepper	25.3	4.4
Textiles	56.6	53.5
Raw Silk	0.6	12.3
Tea	0.03	25.3
Other	17.5	4.5

Sultanate Malacca

Zheng he (Čeng Che) – 1405 in Malacca

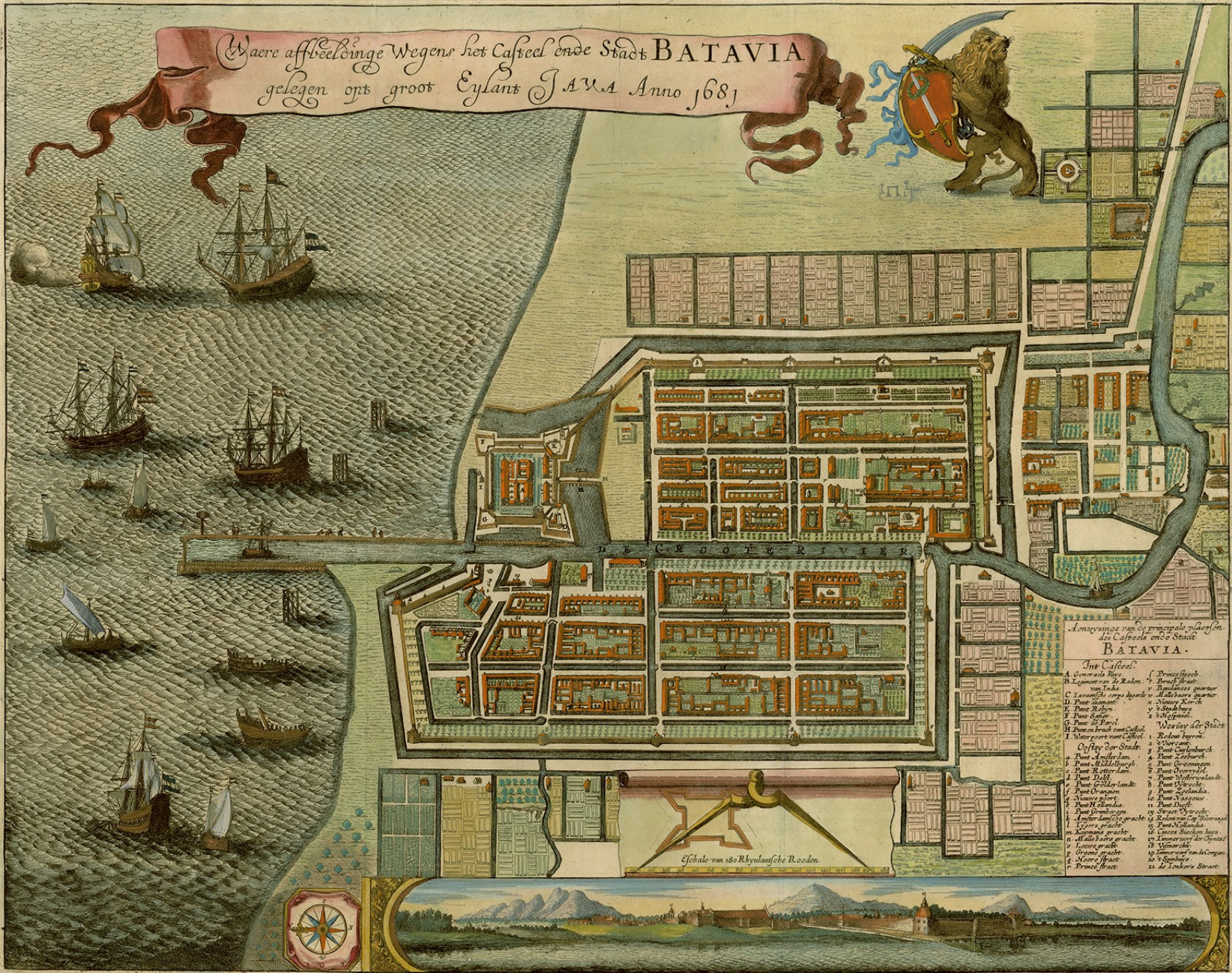
Portuguese Malacca 1511

Dutch Malacca 1641

Waere afbeeldinge Wegens het Casteel ende Stadt BATAVIA
gelegen op't groot Eylant J.A.V.A Anno 1681

Dutch Batavia 1681 (1619)

Afbeelding van de principale plaatsen
des Casteels ende Stadt
BATAVIA.

- Ins Casteel.**
- A. Generaals Bure.
 - B. Lijcken van de Raden.
 - C. Lijcken van de Raede van India.
 - D. Lijcken van de Raede van Batavia.
 - E. Lijcken van de Raede van de Oost-Indische Compagnie.
 - F. Lijcken van de Raede van de West-Indische Compagnie.
 - G. Lijcken van de Raede van de Oost-Indische Compagnie.
 - H. Lijcken van de Raede van de West-Indische Compagnie.
 - I. Water poort van Casteel.
 - J. Water poort van Casteel.
- Wesley der Stadt.**
- 1. Redout bouwen.
 - 2. Schouw bouwen.
 - 3. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 4. Punt West-Indische Compagnie.
 - 5. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 6. Punt West-Indische Compagnie.
 - 7. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 8. Punt West-Indische Compagnie.
 - 9. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 10. Punt West-Indische Compagnie.
 - 11. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 12. Punt West-Indische Compagnie.
 - 13. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 14. Punt West-Indische Compagnie.
 - 15. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 16. Punt West-Indische Compagnie.
 - 17. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 18. Punt West-Indische Compagnie.
 - 19. Punt Oost-Indische Compagnie.
 - 20. Punt West-Indische Compagnie.
 - 21. De Looke's Straet.

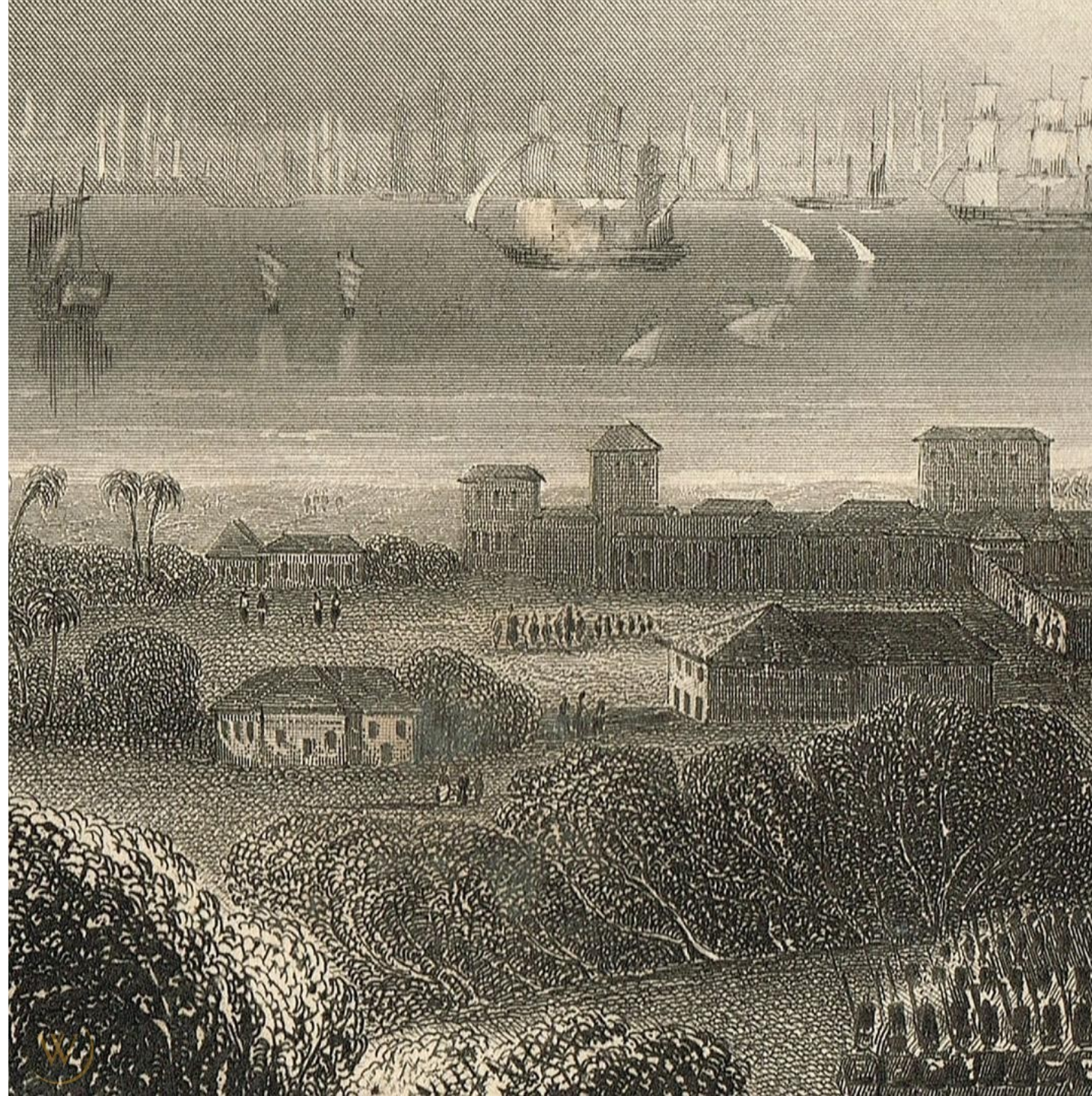
Echale van de Rhynlausche Roeden.

Singapore – Straits Settlement (1819)

View of Singapore Town & Harbour taken from the Government Hill.

Singapore 1840

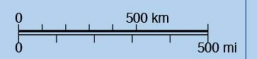

SOUTHEAST ASIA

- ⊗ National capital
- Major city
- Lake
- International boundary

Mercator Projection

Malacca Gateway Project (14 billion USD)

Atlantický, baltský a středomořský obchod

- **Atlantik:**
 - jen dílčí úspěchy; dobyli pevnost Bahia (Braz.), Recife a Pernambuco – třtinové plantáže (1630);
 - **1654 ztratili Brazílii** v důsledku povstání; WIC ztrátová, reorientace na obchod s otroky;
- V **SZM** ukončili **benátskou dominanci:**
 - po dobytí **Egypta Otomany 1517** - snaha nových vládců zajistit příjem z rent z koření (obrana Adenu); kompromis s POR; s udržení Otomanů se udržely Benátky;
 - to se změnilo s **NED monopolem** – dodávky o 30-40% levnější než POR; stačilo na **vytlačení BEN a Levantského obchodu**; VOC se primárně nesnažila maximalizovat zisk, ale udržet pozici primárního dodavatele;
 - další rána pro Benátky je **konkurence** jejich **exportu vlněných látek** do Egypta a Levanty; italské gildy trvají na exportu drahých těžkých látek, západ (NED a ENG) dodávají levnější a lehčí zboží (masová poptávka); padělání značek a nižší dopravní náklady;
 - po porážce u **Lepanta 1571** byli Otomani ochotni spojit se s **protestanty** proti společnému nepříteli – katolickým Habsburkům; obchodní koncese na úkor Benátek;
- Drastické **důsledky válek** mezi NED a Habsburky:
 - **SPA** utratilo mnohem víc než získalo z Nového světa (tvrdé zdanění zemědělství a **půjčky** z Itálie);
 - také **NED** růst státního **dluhu a daní**, ale půjčují si v Amsterdamu a úroky (s blížícím se vítězstvím) klesají;
- I přes prestiž **obchodu s Asií** zřejmě nikdy nebyl tak důležitý jako **obchod s Baltem**, lov sledů ani obchod ve **SZM**;

	Počet lodí	Průměrná kapacita lodi (tuny)
Norsko	200	200
Archangelsk	25	360
Grónsko	150	267
Středomoří	200	360
Baltský obchod	735	282
Lov sledů	1 000	60
Pobřežní obchod	1 000	40
Západní Afrika a Západní Indie	100	400
Asie	100	600
Celkem	3 510	162